

Роберт Луїс Стівенсон

DIAMANT PADŽI

ВИДАННЯ З ПАРАЛЕЛЬНИМ ТЕКСТОМ

Robert Louis Stevenson

THE RAJAH'S DIAMOND

Харків
«ФОЛІО»
2019

STORY OF THE BANDBOX

U

p to the age of sixteen, at a private school and afterwards at one of those great institutions for which England is justly famous, Mr. Harry Hartley had received the ordinary education of a gentleman. At that period, he manifested a remarkable distaste for study; and his only surviving parent being both weak and ignorant, he was permitted thenceforward to spend his time in the attainment of petty and purely elegant accomplishments. Two years later, he was left an orphan and almost a beggar. For all active and industrious pursuits, Harry was unfitted alike by nature and training. He could sing romantic ditties, and accompany himself with discretion on the piano; he was a graceful although a timid cavalier; he had a pronounced taste for chess; and nature had sent him into the world with one of the most engaging exteriors that can well be fancied. Blond and pink, with dove's eyes and a gentle smile, he had an air of agreeable tenderness and melancholy, and the most submissive and caressing manners. But when all is said, he was not the man to lead armaments of war, or direct the councils of a State.

A fortunate chance and some influence obtained for Harry, at the time of his bereavement, the position of private secretary to Major-General Sir Thomas Vandeleur, C. B. Sir Thomas was a man of sixty, loud-spoken, boisterous, and domineering. For some reason, some service the nature of which had been often whispered and repeatedly denied, the Rajah of Kashgar had presented this officer with the sixth known diamond of the world. The gift transformed General Vandeleur from a poor into a wealthy man, from an obscure and unpopular soldier into one

ПРИГОДА З КОРОБКОЮ

До шістнадцяти років, спершу в приватній школі, а потім в одному з тих величних закладів, якими так по праву славиться Англія, Гаррі Гартлі здобув звичайну на той час джентльменську освіту. Та потім виявив напрочуд велику знехоть до навчання, а позаяк мати його була надто млява і неосвічена, тож хлопець без перешкод марнував свій час на гонитву за модою та інший нікчемний дріб'язок. Ще через два роки він став сиротою і мусив мало не жебрати на прожиток. Вдачу й навички він мав такі, що не годився ні для якої роботи чи діяльності. Вмів співати романси і потроху награвати на піаніно, любляв грати в шахи і був милий, хоч і несміливий кавалер, дарма що природа пустила його у світ з найчарівнішим обличчям, яке тільки можна уявити. Білявий і витончений, з лагідними очима і ласкавою усмішкою, він завжди здавався журливим і ніжним, мав милі, делікатні манери. Одне слово, коли все вже сказано, хлопець не годився ні носити військовий риштунок, ні головувати на засіданнях державної ради.

Завдяки щасливому випадкові й певній протекції Гаррі, осиротівши, дістав посаду особистого секретаря генерал-майора сера Томаса Ванделера, кавалера ордена Лазні. Шістдесятирічний сер Томас був норавливий і владний, його гучний голос луною озивався по кімнатах. За якісь послуги, про характер яких часто шепотілися, а потім не раз спростовували ті чутки, кашгарський раджа подарував цьому офіцерові шостий із уславлених у світі діамантів. Подарунок з неможливого генерала Ванделера зробив багатія, а з невідомого і не

of the lions of London society; the possessor of the Rajah's Diamond was welcome in the most exclusive circles; and he had found a lady, young, beautiful, and well-born, who was willing to call the diamond hers even at the price of marriage with Sir Thomas Vandeleur. It was commonly said at the time that, as like draws to like, one jewel had attracted another; certainly Lady Vandeleur was not only a gem of the finest water in her own person, but she showed herself to the world in a very costly setting; and she was considered by many respectable authorities, as one among the three or four best dressed women in England.

Harry's duty as secretary was not particularly onerous; but he had a dislike for all prolonged work; it gave him pain to ink his fingers; and the charms of Lady Vandeleur and her toilettes drew him often from the library to the boudoir. He had the prettiest ways among women, could talk fashions with enjoyment, and was never more happy than when criticising a shade of ribbon, or running on an errand to the milliner's. In short, Sir Thomas's correspondence fell into pitiful arrears, and my Lady had another lady's maid.

At last the General, who was one of the least patient of military commanders, arose from his place in a violent access of passion, and indicated to his secretary that he had no further need for his services, with one of those explanatory gestures which are most rarely employed between gentlemen. The door being unfortunately open, Mr. Hartley fell downstairs head foremost.

He arose somewhat hurt and very deeply aggrieved. The life in the General's house precisely suited him; he moved, on a more or less doubtful footing, in very genteel company, he did little, he ate of the best, and he had a lukewarm satisfaction in the presence of Lady Vandeleur, which, in his own heart, he dubbed by a more emphatic name.

Immediately after he had been outraged by the military foot, he hurried to the boudoir and recounted his sorrows.

"You know very well, my dear Harry," replied Lady Vandeleur, for she called him by name like a child or a domestic servant, "that you never by any chance do what the General tells you. No more

дуже люб'язного солдата — справжнього світського лева: власника Діаманта Раджі запрошували в найвишуканіші кола, знайшов він собі й дружину — молоду, вродливу, шляхетного роду, ладну назвати той діамант своїм навіть коштом шлюбу з сером Томасом Ванделером; всі тоді гомоніли, що коштовні камені притягують один одного: адже леді Ванделер не тільки сама була самоцвітом найчистішої води, а й з'являлась у товаристві в найкоштовнішій оправі, чимало тямущих людей казало, що вона належить до гурту отих трьох або чотирьох жінок, що найкраще вдягаються в Англії.

Секретарські обов'язки Гаррі були ніби й не дуже обтяжливі, але він відчував знехоть до всякої тривалої роботи, замастити пальці чорнилом — завеликий для нього клопіт; натомість чар і туалети леді Ванделер часто витягали його з бібліотеки до будуара. Гаррі найлюб'язніше поводився з жінками, залюбки теревенив про моди і був найщасливіший, коли траплялася нагода покритикувати відтінок стрічки або побігти з дорученням до модистки. Одне слово, папери сера Томаса припадали порохом, а наша леді здобула ще одну покоївку.

Зрештою генерала, навіть як на військового командира не вельми терплячого, прорвало, він підвівся й повідомив секретаря, що вже не потребує його послуг, додавши до своїх слів пояснювальний жест, який украй рідко вживається між джентльменами. Двері, на жаль, були відчинені, і Гаррі сторч головою полетів сходами вниз.

Підвівся Гаррі, трохи забившись і тяжко засмутившись. Життя в генераловім домі напрочуд відповідало його вподобанням: він, хоч і не дуже певно, але підтанцьовував у шляхетному товаристві, майже нічого не робив, їв найласіші страви і щиро тішився можливістю бути поряд з леді Ванделер, яку в своєму серці називав найніжнішими іменами.

Відчувши на собі гнів офіцерської ноги, Гаррі заквапився в будуар і розповів про своє нещастя.

— Любий Гаррі, — відповіла леді Ванделер, звучи його на ім'я, мов дитину чи хатнього слугу, — вам дуже добре відомо, що ви ніколи ні за яких обставин не виконували того, що вам

do I, you may say. But that is different. A woman can earn her pardon for a good year of disobedience by a single adroit submission; and, besides, no one is married to his private secretary. I shall be sorry to lose you; but since you cannot stay longer in a house where you have been insulted, I shall wish you goodbye, and I promise you to make the General smart for his behaviour."

Harry's countenance fell; tears came into his eyes, and he gazed on Lady Vandeleur with a tender reproach.

"My Lady," said he, "what is an insult? I should think little indeed of anyone who could not forgive them by the score. But to leave one's friends; to tear up the bonds of affection—"

He was unable to continue, for his emotion choked him, and he began to weep.

Lady Vandeleur looked at him with a curious expression.

"This little fool," she thought, "imagines himself to be in love with me. Why should he not become my servant instead of the General's? He is good-natured, obliging, and understands dress; and besides it will keep him out of mischief. He is positively too pretty to be unattached."

That night she talked over the General, who was already somewhat ashamed of his vivacity; and Harry was transferred to the feminine department, where his life was little short of heavenly. He was always dressed with uncommon nicety, wore delicate flowers in his button-hole, and could entertain a visitor with tact and pleasantry. He took a pride in servility to a beautiful woman; received Lady Vandeleur's commands as so many marks of favour; and was pleased to exhibit himself before other men, who derided and despised him, in his character of male lady's-maid and man milliner. Nor could he think enough of his existence from a moral point of view. Wickedness seemed to him an essentially male attribute, and to pass one's days with a delicate woman, and principally occupied about trimmings, was to inhabit an enchanted isle among the storms of life.

One fine morning he came into the drawing-room and began to arrange some music on the top of the piano. Lady Vandeleur, at the other end of the apartment, was speaking somewhat eagerly

казав генерал. Ви, правда, зауважите, що і я така сама. Але тут інша річ. За цілий рік непослуху жінка заробить собі прощення, скорившись один раз найслухнішої миті, а по-друге, ніхто ж не одружується зі своїм особистим секретарем. Я сумуватиму за вами, та оскільки ви вже не можете зоставатися в домі, де вас образили, я зичу вам щастя і обіцяю вчитати генералові за його поведінку.

Гаррі втратив самовладання, з очей йому закапали сльози, і він з лагідним докором подивився на леді Ванделер.

— Пані, — проказав він, — що та образа? Мене мало обходить, якщо хто й справді не може простити такого дріб'язку, але втратити друзів, розірвати зв'язки приязні...

Гаррі не доказав, захлинувшись надміром почуттів, задусившись риданнями.

Леді Ванделер з цікавістю глянула на нього. «Цей дурник, — думала вона, — втовкмачив собі в голову, що закоханий у мене. А чом би йому не стати з генералового моїм служником? Він добрий, люб'язний, розуміється на уборах; крім того, це порятує його з біди. Все ж він надто гарненький, щоб його відпускати».

Увечері вона поговорила з генералом, який уже трохи соромився свого миттєвого шаленства, і Гаррі перевели на жіночу половину, де почалося для нього справжнє раювання. Він найелегантніше вдягався, носив у петлиці вишукані квіти, міг тактовно й люб'язно розважити гостя. Він пишався своїм служінням вродливій жінці, доручення леді Ванделер були йому ніби знаками прихильності, його тішило нахвалятися перед іншими чоловіками, що зневажливо глузували з нього, своїм становищем чи то покоївки, чи то модистки. Він не замислювався над оцінкою свого існування з погляду моралі. Нечестя, на його думку, були властиві самим чоловікам, а проводити свої дні з гарненькою жінкою і перейматися здебільшого тільки її прикрасами — однаково, що жити на зачарованому острові, заховавшись від життєвих бур.

Одного ранку Гаррі зайшов до вітальні й почав стиха награвати на піаніно. В другому кінці покою леді Ванделер тро-

CONTENT

Story of the Bandbox	4
Story of the Young Man in Holy Orders	52
Story of the House with the Green Blinds	82
The Adventure of Prince Florizel and a Detective	140

ЗМІСТ

Пригода з коробкою	5
Пригода молодика в священичій рясі	53
Оповідь про будинок із зеленими віконницями	83
Пригода князя Флорізеля і детектива	141